

LBRIS

We know
books

H. SALEM

**PASTILE
CONTRA
PROSTIEI**

TRITONIC

București | 2026

H. SALEM
PASTILE CONTRA PROSTIEI

Copyright © H. SALEM
Copyright © TRITONIC 2026 pentru ediția prezentă.
Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC
Str. Coacăzelor nr. 5, București
e-mail: editura@triton.ro
www.triton.ro
Tritonic București apare la poziția 18 în lista cu Edituri de prestigiu
recunoscut în domeniul științelor sociale (lista A2) (CNATDCU):
http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Colecția LIT.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SALEM, HARY
Pastile contra prostiei / H. Salem ; cu o pref. de Lucia Verona. - București :
Tritonic Books, 2026
ISBN 978-606-749-895-0
I. Verona, Lucia (pref.)
821.135.1

Coperta: Alexandra Bardan
DTP: Ioan Dorel Radu
Editor: Rebeca Cojocar
Comanda nr. LJT01 / 2026
Bun de tipar: Martie 2026
Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

CUPRINS

◆ ◆ ◆ ◆

PREFAȚĂ. Pastile contra prostiei (disponibile fără rețetă)	7
PASTILE CONTRA PROSTIEI	9
AMNEZIA	13
CALCĂ-MĂ, TANȚO-N PICIOARE!	23
CE MAI FACI?	26
COCOȘATUL	29
IUBITA DETECTIVULUI	51
SĂRMANA CONTEȘĂ	92
VĂRUL ȘARPELUI CU CLOPOȚEI	96
VIAȚA ÎN ROZ	101
BURICUL PĂMÂNTULUI	105
ÎN TEATRU TOATĂ LUMEA SE PUPĂ	108
MASĂ CONTRA CASĂ	120
SECTORUL BOCITOARE	138
ÎN AUTOBUZ	143
Fragmente din romanul inedit „Haimală”	150
PROTEST	151
CRUCEA DE PIATRĂ	153
HAIMALĂ CANTOR	159
NOAPTE DE IARNĂ	162

PASTILE CONTRA PROSTIEI (disponibile fără rețetă)

• • • •

Am mai scris, tot într-o prefață, despre ce-i plăcea – și ce nu – lui H. Salem.

Îi plăcea să rîdă în timp ce scria.

Îi plăceau literatura, teatrul, dulciurile și muzica de operă (cîntase, prin 1938-39, în corul de copii al Operei Române).

Îi mai plăceau icoanele lui Rubliov, îngerii lui Rafael, Viena, Parisul, femeile și culoarea roz.

Ce nu-i plăcea?

Mîrlănia, nedreptatea, cenzura, purtatul cravatei, dar, în primul rînd, prostia.

De aceea a și inventat, cu mare succes la cititori, dar cu efect curativ limitat, celebrele „Pastile contra prostiei”.

Asta s-a întîmplat în anul 1968.

Au urmat alte volume de schițe, povestiri, și romane umoristice, bătălii cu cenzura, mai ales în anii 80 .

S-au împlinit, acum cîteva zile, 35 de ani de la dispariția lui H. Salem.

În acești ani, am încercat să-l păstrez în memoria celor care l-au citit, dar și să-l fac cunoscut celor care nu l-au citit.

Așa au apărut „Misterul persistă” – un volum de poezii inedite (da, a scris și poezii! Timp de o lună, în 1983), apoi, mai multe volume de proză – reeditări, dar și texte inedite, publicate de editura Tritonic. Între ele, versiunea originală, completă a romanului „Cercul virtuos”, apărut inițial în 1986 într-o formă amputată de cenzură.

O precizare pentru cititorii de azi – mai ales pentru cei tineri: am păstrat adresarea cu „tovarășe” sau „tovarășă”, care pe-atunci era obligatorie, prin lege chiar; „domnule” și „doamnă” au reapărut după 1989.

Lucia Verona

PASTILE CONTRA PROSTIEI

• • • •

Mihai Adonai pornea de la următoarea concepție: „Dacă am fost numit director, înseamnă că sunt cel mai capabil, fiind cel mai capabil din întreprindere, sunt în mod obligatoriu și cel mai inteligent. Iar dacă vreunul încearcă să facă pe deșteptul și se ridică împotriva directorului, înseamnă că se ridică împotriva celor ce mi-au acordat încrederea, se ridică deci...” etc., etc.

Dacă unii se credeau totuși mai inteligenți, era de ajuns ca Adonai să răcnească de câteva ori la ei și orice urmă de inteligență dispărea rapid și irevocabil.

O dată cu trecerea anilor, colectivul se așeză, apoi se cristaliză și până la urmă se osifică.

Cei ce rămăseseră și trecuseră prin sita lui Adonai erau bine sofisticați, standardizați, uniformizați, codificați și semănau între ei, cum seamănă între ele circuitele bine imprimate ale unei mașini electronice. În întreprindere domnea cea mai deplină liniște. Subalternii erau cu toții puțin îngrijorați, puțin speriați. Mișcările lor erau țepene, aveai senzația că scârțâie când se mișcă, încât îți venea să-i ungi, ca să se poată mișca în voie.

Discuțiile în colectivul de conducere decurgeau astfel. Adonai întreba:

– Are cineva vreo propunere de făcut? Nimeni? Dar ce se întâmplă? Numai cu gândesc aici? Hai, vorbiți, doar n-o să iau hotărârile de unul singur, doar avem conducere colectivă... Bine, dacă n-aveți nimic de spus, notați indicațiile mele. Să-mi spuneți dacă dictez prea repede. Să nu

copiați unul de la altul! La urmă să-mi arătați carnetele, să văd dacă ați notat bine. O să vă pun și întrebări de control, ca să-mi dau seama dacă ați fost atenți. Așa, ia spune acum, dumneata, tovarășe inginer-șef, ce ai înțeles din expunerea mea?

Într-o zi, însă, Adonai citi în Scânteia un articol care cerea să se lupte împotriva proștilor și a prostiei. După ce citi acest articol, Adonai rămase mult timp pe gânduri. Nu înțelegea ce rost are să lupte împotriva proștilor! El doar se înțelegea foarte bine cu ei, îi erau chiar simpatici și i se păreau inofensivi, folositori, drăguți și ușor de manipulat. E adevărat că țipa la ei, dar asta numai din dragoste, ca un părinte. Cu ani în urmă, înțelegea să lupte împotriva moșierilor, sau a chiaburilor, dar de ce să lupte împotriva proștilor?

Era prima dată când nu putea să înțeleagă și asta-l făcea să sufere profund, să aibă complexe, să cadă pe gânduri, iar uneori ajungea până acolo încât era gata-gata să se consulte cu cineva. Dar asta ar fi fost prea mult, era peste puterile lui, nu putea să ajungă chiar până acolo...

În disperare de cauză, se hotărî să-l cheme pe vestitul doctor Pap Esculap, descoperitorul pastilelor contra prostiei. O să le dea pastile la toți, o să se vindece de prostie și el nu va mai avea, deci, împotriva cui să lupte.

Profesorul Pap Esculap sosi însoțit de Marieta, frumoasa sa asistentă. După ce-și instalează toate aparatele necesare, fu introdus primul pacient, Liliac, un tehnician de la serviciul de transporturi încrucișate.

– Tovarășul doctor vrea să-ți pună câteva întrebări, îl lămuri binevoitor directorul Adonai.

Atunci, cu iuțeala fulgerului, Liliac scoase din buzunar un carnet și un creion gata să noteze.

– Nu aveți nimic de notat, zâmbi mirat Pap Esculap.

Dar tehnicianul păru că nu-l aude și notă rapid ceva în carnet.

Pap îi urmărea mișcările intrigat:

– Ce ați notat acolo?

– Da, vă citesc imediat. Și citi repede. „Nu am nimic de notat”. Cred că am notat bine, tovarășe director.

– Acum ascultă de îndrumările tovarășului doctor.

– Sper că am notat bine.

– Vă rog, lăsați carnetul.

– Nu se poate! Atunci ce să fac?! se miră Liliac.

– Nu vă neliniștiți. Luați loc în fotoliu, să vorbim prietenește.

– Prietenește?

Tehnicianul tresări și odată cu el tresări și directorul Adonai.

– Prietenește?! În timpul serviciului?! șopti dojenitor Adonai.

– Sigur că da, îl liniști Pap, privindu-l atent și pe director. Hai, șezi, să vorbim prietenește, se adresă el iar lui Liliac.

– Da... sigur, să vorbesc prietenește, dacă vreți să-mi dați indicații.

Pap se uită la el îngrozit, dar Marieta izbucni într-un râs atât de puternic și atât de frumos, încât se auzi în toată întreprinderea, ca un cântec.

La auzul unor asemenea sunete între pereții întreprinderii, subalternii tresăriră ca treziți din somn, neștiind ce să creadă. Oare se răsturnase pământul cu susul în jos? Se lovise cumva de o cometă? În orice caz se așteptau la o mare nenorocire.

Adonai se uita încruntat la Marieta. Nu înțelegea de ce râde. Cum îndrăznește fără să ceară permisiunea? E adevărat nu era subalternă lui, dar ar fi putut să fie!

– Tovarășe doctor, spuse el, rugați-o să nu mai rădă, pentru că poate să stânjenească producția.

La aceste vorbe, Marieta se porni și mai tare și Esculap trebui să-i dea apă și s-o bată pe spate.

Când să se potolească, Marieta observă că Liliac scria iar de zor în carnet.

– Ce notezi dumneata acolo? se miră ea.

– Indicațiile date de tovarășul director.

Atunci Marieta leșină de răs și fu nevoie să fie stropită cu apă rece.

Apoi, Pap îi întinse o pastilă directorului Adonai și-l rugă s-o înghită.

– Eu?! se miră directorul.

– Da, efectul este indirect. Ca să-l vindecăm pe dumnealui, trebuie să luăm noi câte o pastilă. Uitați, înghit și eu una, Marieta, înghite și tu una. Așa, am înghițit toți câte o pastilă. Vedeți că am înghițit toți câte o pastilă? Acum luați și dumneavoastră, tovarășe director.

Adonai înghiți și după puțin timp privirile i se schimbă, și Pap avu senzația că acum îl privea curios prin ochii lui Adonai altă ființă, necunoscută, care apăruse miraculos în trupul lui.

Directorul îi privi câteva clipe pe rând pe fiecare și apoi, zărindu-l pe Liliac cu carnetul în față, începu să plângă și căzu în genunchi, rugându-l pe tehnician să nu mai noteze nimic.

Dar Liliac continua să noteze de zor indicațiile tovarășului director.

AMNEZIA

• • • •

Am suferit un accident. O contuzie gravă și, drept urmare, o amnezie totală. Nu-mi aduceam aminte de nimic. De absolut nimic.

Când mi-am revenit, am deschis ochii și am privit în jur, așa cum privește un nou născut. Nu eram nici măcar mirat sau curios. Simțeam în mine un gol imens, o liniște totală. N-aveam în cap nimic. Ca și cum cineva mi-a scos cu o găleată toate gândurile din cap.

Poate vi se pare un fleac să n-ai nimic, nici un gând în tine, să nu-ți zbârnâie nimic în țeastă. Știam că n-o să înțelegeți ușor minunea ce se petrecea cu mine, pentru că probabil nu v-a dat niciodată prin cap că toată viața, până la mormânt, nici o clipă, nici măcar o clipă nu trece fără ca în țeastă să nu fiarbă cel puțin o duzină de gânduri.

Priveam liniștit în jur și lumina albă a soarelui, cu ușoare irizări albastrui strecurate printre perdele, nu-mi producea nici o impresie. N-aveam încă nici impresii. Eram curat și pur, ca și prima zăpadă pe munte. Vedeam o sumedenie de obiecte al căror rost nu-l înțelegeam. Totul era alb, lumină, miros, umbră, dar nimic nu se închea, nu se aduna în creierul meu. Propriul meu corp mă lăsa indiferent. Măinile mi se mișcau, nu înțelegeam de ce și ce sunt. Mișcam fiecare deget, așa cum am făcut, desigur, și când eram în leagăn. De fapt eram în leagăn. Eram un nou-născut în vârstă de 34 de ani.

Deodată, am auzit un zgomot surd. S-a deschis ușa și a intrat o ființă înaltă, îmbrăcată în halat alb. Aveam să aflu

mai târziu că era profesorul, medicul care mă îngrijea. Îl priveam fără să-mi pot crea în mine o impresie, o imagine, așa cum realizăm de câte ori cunoaștem pe cineva, sau ni se pare că realizăm. Glasul lui era gros, foarte grav și se potrivea grozav cu chipul său șugubăț:

– Așa! spuse el jovial, frecându-și mâinile lungi.

Am aflat că ceea ce-și freca fericit se numeau mâini. Dară ar fi știut ce-l aștepta, n-ar mai fi fost atât de vesel și ar fi fugit urgent din cameră, din spital, din București și chiar din Europa.

– Așa, deci ne-am sculat! Am știut noi că o să ne sculăm! Cum ne simțim! Copăcel-copăcel și ne facem sănătos și mergem acasă și totul o să fie bineeee! Așaaa! Deci, cum ne cheamă! Ia să vedem noi dacă știm cum ne cheamă...

Curios, înțelegeam tot ce-mi spune. Fiecare cuvânt în parte simțeam că știu ce-nseamnă, dar împreună nu-mi spuneau nimic. L-am privit impasibil.

– Avem deci o mică amnezie! spuse el trăgându-și un scaun de metal. Un fleculeț. Am trecut noi prin altele și mai grave. Atunci o să te ajutăm noi. Întâi să ne amintim cine suntem și apoi totul o să fie mai ușor și-o să mergă de la sine.

Se ridică de pe scaun, luă fișa cu chenar de metal atârnată la capul meu și zise vesel:

– Deci, cum ne numim?

Bineînțeles, am tăcut liniștit.

– Nu ne amintim, deci! continuă el bucuros. Să te ajutăm noi atunci. De asta suntem aici, ca să te ajutăm. Fii atent. Așaaa!

Întinse degetul arătător spre mine și-mi spuse:

– Pe tine te cheamă Petru Nabucodonosor Țărălungă.

Am repetat clar după el, fără să-mi dau seama ce fac:

– Petru Nabucodonosor Țărălungă.

Profesorul se ridică brusc, entuziasmat, fără să ia în seamă că a răsturnat scaunul. Începu să se învârtască prin cameră, ca o planetă.

– Deci, ne-am amintit! Minunat! Asta a fost cel mai greu. Restul vine de la sine. Ne era teamă că o să avem mai mult de furcă. Acum știm, deci, cine suntem.

Și iar buzele mele s-au mișcat singure și am rostit imitând vocea lui:

– Cine suntem?

Profesorul s-a oprit din rotație și a repetat precipitat:

– Petru Nabucodonosor Țărălungă. Așaaa, foarte bine. Mergem bine, mergem bine! Pe tine te cheamă Petru Nabucodonosor Țărălungă, iar pe mine, ghici cum mă cheamă pe mine?

Ochii săi clipiră poznaș.

– Pe noi ne cheamă Andrei-Berindei-Țândărei. Pentru că suntem din Țândărei. Asta, ca să nu fim confunțați cu alți Andrei Berindei, care nu sunt din Țândărei. Nu toți Andreii Berindeii sunt din Țândărei. Un singur Andrei Berindei e din Țândărei, adică eu.

– Ce sunt eu?

Profesorul tresări. Ochii săi se micșorară, parcă ar fi vrut să se apere. Spuse nesigur:

– N-am înțeles întrebarea. Dacă vrei s-o repeți.

– Ce sunt eu? am repetat, apucându-l de butonii nichelați ai manșetelor.

– Păi nu ți-am spus?! Petru Nabucodonosor Țărălungă.

Reuși să încheie fraza cu un zâmbet.

– Ce sunt eu?

A izbucnit în râs, nemulțumit.

– Cum adică, vrei să spui că nu știi ce ești? Nu se poate.

N-am mai întâlnit un asemenea caz.

– Ce sunt eu?

Profesorul îmi desprinsese răbdător degetele de butoni. Făcu asta cu gesturi calme, măsurate, prevenitoare, zicându-mi calm:

– Ești om, om, înțelegi? Cuvântul ăsta nu-ți spune nimic? Om!

Am repetat după el:

– Om!

– Așaaa! a continuat profesorul. Ești o ființă, trăiești, te miști, mănânci, respiri, înțelegi?

Și respiră o dată, adânc, umflându-și plămânii și bătându-se cu pumnii în piept.

– Nu observi că te miști, că vorbești?

Și adăugă mândru:

– Numai noi, oamenii, ne mișcăm, vorbim. Tu, eu...

Am repetat iar, încercând să prind sensul cuvintelor:

– Ne mișcăm, vorbim. Tu, eu...

Profesorul oftă ușurat, plin de speranțe:

– Da! Ai înțeles?

– Și de unde am venit?

Profesorul izbucni în râs:

– Ai haz, ești nevinovat ca o vrabie.

– Unde ne aflăm?

– Ei, asta-i bună! Unde te afli? Nici atâta nu ții minte? Ne aflăm în România. Ai să mă-ntrebi unde e România! România e în Europa, un continent. Și Europa? Nici Europa nu știi unde e? Fac pariu că nu mai ții minte. Deocamdată Europa-i pe planeta asta. e limpede, nu? Și există și gravitația, Newton. Nu observi că suntem atrași de pământ? Nu ne iartă nici o clipă. Își face bine meseria. Aha, știi ce vrei să mă întrebi: Ce-i cu globul ăsta, unde se află el? N-ai nici o grijă, totul e foarte precis și bine rânduit. Ai nimerit într-o lume matematică, geometrică, quadridimensionată și colorată – șapte culori. Să nu te temi, e o lume bine

construită, sigură, prevăzută cu tot confortul și cu toate agrementele. Uite ziua – profesorul mă trase la fereastră, dădu perdeaua vaporosă la o parte – uite, ziua avem agățat de cer un soare de toată splendoarea. Iar noaptea, sau n-ai văzut încă nici o noapte? Aoleu, n-ai văzut încă nici o noapte! Stelele, luna, Calea-Lactee, Carul-Mare, Carul-Mic, Steaua-Polară, asta-i fixă. Dumnezeu știe dacă-i fixă, într-adevăr, că nimic în lumea asta nu e fix. Nu știu de ce naiba totul se învârtește. Toți ne învârtim în jurul a ceva, sau al cuiva. De obicei ne învârtim în jurul a ceva mai mare decât noi. Pământul nostru se învârtește în jurul soarelui. De ce ne învârtim noi? Că așa ne-am pomenit! Doar n-o să mă întrebi și asta. Dacă ne trezeam învârtindu-ne în jurul unui felinar, nu ne-am fi mirat nici atunci. Oamenii noștri de știință și filozofii, și Biblia, și Coranul, și Talmudul, și vechiul și noul și proaspătul Testament ne-ar fi explicat cu precizie de ce ne învârtim în jurul felinarului. În orice caz, trebuie să fii fericit că nu te-ai născut într-o lume care se învârtește în jurul unui felinar. Cred că ai înțeles unde te afli!

– Unde mă aflu?

– Da, da, ai dreptate! zise el. Îmi dau seama că ești un băiat deștept și pătrunzător. Nimeni nu s-ar fi dumirit, din ce-am explicat eu până acum. Așaaa!...

– Ce sunt eu?

De data asta profesorul, care aproape dansa prin cameră, se opri în loc, buimăcit:

– Vrei să mai repeți întrebarea? Scuză-mă, sunt obosit, azi am avut o zi grea.

– Ce sunt eu?

Profesorul își impuse o falsă răbdare:

– Iubitul meu, dar ți-am spus o dată: ești om.

– De ce?

– Cum de ce? tresări profesorul.